

FÓIA DIECESANĂ.

Organ al Eparchiei gr. or. rom. a Caransebeșului.

Apare odată în săptămână: DUMINECA.

<p>Prețul Abonamentului: Pentru Austro-Ungaria pe an . . 5 fl. — cr. " " " " pe 1/2 an . 2 " 50 " " România și străinătate pe an . 14 franci " " " " " " pe 1/4 an 7 "</p>	<p>Prețul inserțiilor: Pentru publicații oficiale, concurse, edicte etc. tipărite de 3 ori, dacă conțin până la 150 cuvinte 3 fl., până la 200 cuvinte 4 fl., de aci în sus 5 fl.</p>	<p>Correspondențele sînt a se adresa redacțiunii „FÓIA DIECESANĂ“; érá banii de prenumerațiune și inserțiuni la Tipografia diecesană în Caransebeș.</p>
---	--	---

Cuprinsul: Învățămîntul teologic. — Spicuirî istorice. Columna lui Traian. — Ghiocelul, lecțiune practică. — Bibliografie. — Varietăți. — Concurse.

Învățămîntul teologic.

Cetim în „Telegraful Roman“ următoarele:

De câte ori e vorba, ca să stabilim vre-o regulă în o direcțiune saŭ în alta, sîntem siliți să ne facem séma cu tóte greutățile. Așa s'a urmat până acuma în tóte afacerile bisericesci și au fost destui ómenî, cari necunoscînd pedecile, ce să pun în calea progresului nostru în viața practică, ar fi dorit, ca să stabilim procederi póte mai radicale în una saŭ în altă privință, și pe când am recunoscut de multe ori, că bine ar fi, dacă s'ar putea urma așa, a venit trista realitate, ca să ne rețină de a fi prea radicali și ne-a îndemnat să fim cât să póte de conservativi, să îndreptăm încet, dar pe basă sigură.

Cu tóte aceste credem de sosit timpul, ca în o direcțiune să dăm și mai mult înainte — și direcțiunea, ce voim a o vede mai bine regulată este alegerea fețelor bisericesci.

Réul să începe de regulă dela primirea în cursul clerical.

Nu arare ori s'au primit ómenî fără pic de vocațiune pentru acésta carieră, și pe când unul ori altul ar fi fost medic bun, inrist escelent, e slab preot, pentru că nu are darul și vocațiunea a să sci apropia de popor, și ai fi de ajutor în lipse și așa cunoscîntele lui sînt numai pentru el, poporul póte mai puțin să se ajute și îndulcescă de ele.

Acésta s'a arătat chiar și la unii cu pregătiri mai înalte, căci când au fost puși, ca să ne facă trebî, s'au dovedit de ómenii cei mai neajutorați, ér poporul a dat din umeri și a început a-și perde încrederea în atari ómenî.

Din norocire însă numărul acestora nu e mare, e bine însă să se țină cont de acésta împrejurare cu tótă rigórea, căci devenind aplicați atari indiviđi

în locuri mai espuse, periclitéză interesele bisericeii noastre și sucumb vața și ordinea cea bună, ce trebuie să existe la preoțiunea noastră.

De aceea este bine, ca să ne tragem séma, că pe cine înrolăm sub stindardul nostru, și ca ce calități și aplicări are, și îndată ce descoperim numai cât de puține semne din inclinările cele rele, să-i dăm să înțelegă omul nostru, că face bine, dacă ne dă pace. Aici ne ar putea face bune servite tot numai protopresbiterii, ei cunosc tinerii de prin parochiile lor, ei le știu cărările, aplicările, și tot ei sînt chemați ca să eserceze un felii de control asupra acelora, cari ađi máne au să între în rëndul celor chemați și aleși de popor ca presbiteri.

Considerațiunile de tot soiul trebuie să încete, și dacă ele trebuie să încete, când unul ori altul e chemat a raporta conscientios asupra cutărui cleric, aceste trebuie să înceteze mai ales până ce clericul este în seminarium.

Abstragînd dela aceea, că el e sub disciplină și trebuie să fie, spre a da dovadă despre aceea, ca ce reserve își scie impune, pretindem ca și cel ce esercează disciplina internă să fie întru tóte la locul său.

„Ordo est anima rerum“ Acésta să învață însă numai sub o conducere conscientiosă, înțeleptă, strictă și împreunată cu multă bunăvoință, și învățînd elevul odată ordine, el devine om consciu de datorințele sale pentru întreaga viață, om punctuos, om, ce ordinea o privesce de o a doua hrană și de care nu să lasă ușor pentru întreaga viață. Sînt departe dela noi personalitățile, nu cunoscem nimic înaintea noastră mai pre sus decăt binele bisericeii, și binele bisericeii cere ca să atingem cestiunea acésta așum la începutul anului scolarii, de ceea ce să ne bucurăm mai tîrziu, și de care fitorii preoți să aibă folos pentru întreaga viață.

Rēul curat dela isvor, pōte sē încete, cu mēsuri paliative. Nu am fost și nu sūntem pentru o creștere a fiitorilor noștri preoți între reguli disciplinare de o rigōre estravagantă, sūntem conșci de împrejurările preoțimeii nōstre în viața practică, dar de altă parte sūntem datorii a ținea în evidență și neajunsurile, ce trebuie se dispară pe viitoriu, și credem a fi de ajuns, dacā deocamdată reflectăm în această direcțiune în țesă generală.

→ → → → → → → →

Spicuirī istorice,

(din Dr. Heintz Franke: „Zur Geschichte Traians und seiner Zeitgenossen“ de P. Broștean).

V. Columna lui Traian.

(Continuare din Nr. 34).

Un număr de prizonierii romani răniți de Daci într-o bătălie forțe sângeroasă se conduc la un loc, unde se află semnele militare, spre a-i păzi și a lega ranele lor. Lipsindule bandagele, împăratul necruțând mantēua sa proprie, o rupe și o împarte celor lipsiți. Celor căduți în bătălie li se ridică în onorul lor altare și ordonă celebrarea parastaselor anuale.

Baliste, mașine de război, așezate pe cară și prin care se asvērleau proiectilele în depărtare. Ele erau trase de mulți, se socoteau de regulă una pentru fiecare centurie și era servită de un contubernium adecă de 11 omeni. La o legiune erau de regulă 55 carrobaliste.

Un Dac, carele se predă unui Roman, și îi apucă mâna dreaptă a acestuia.

Nimicirea armatei dace, din care numai puțini scapă vii.

Traian stă pe tribună și laudă vitejia trupelor sale; le mulțumesc și le promite un Congiarium.

Daci nobili prizonieri sub pază aspră, se transportă la Roma pentru triumf.

Un soldat roman se grăbesc a îmbrățișa și săruta pe un camarad al său, probabil pentru că el l-a crezut noaptea trecută căduț mort său în captivitatea dacică, său pōte pentru ca acela va fi fost distins de împăratul pentru vre-o faptă eroică.

Un soldat încărcat cu un sac, în care ducă angiariumul.

Traian ședând pe o înălțime, împarte la fiecare soldat congiariumul; unii dintre ei îi mulțumesc, sărutându-i mâna, cecă se privea de o grație deosebită a împăratului.

Femei dace, aprind prizonierii romani, cărora le sūnt mâinile legate în dos, în modul cel mai barbar cu faclii, spre a-si resbuna umbrele bărbaților și ale fiilor, căduți în bătălie.

Germani, Pannoni sau alt popor mărginaș, aliat cu Romanii, transportă năi încărcate cu grâne pe Dunăre după armata lui Traian, care sūnt primite de soldați și duse în lagherul lor. Bărbații aceștia străini îi arată lui Traian cea mai adēncă supunere.

Traian au îngrijit de aprovizionarea armatei în modul cel mai bun și conduce armata erăș din tabără, spre al constrânge pe inamicul deși invins, dar totuș de non încurajat, la a două bătăe.

Între vulturi și semnele mititare ale Concordiei se pōrtă în fruntea armatei icōna unui berbec, cecăce rar se întēplă. Dēcă Romanii au declarat rebel unui popor, trebuie un fecialis să mănē un berbec pe teritoriul inimic. Însemnătatea acestui vechi obicei se esplică în diferite moduri.

Un pod de lemn așezat pe luntri mari, pentru trecerea armatei peste Istru său alt riu.

Grămeți de grâne, sulți, scute, coifuri și alte arme și unelte de rebel încărcate pe cară trase de cai sau de boi în urma armatei.

Traian ține consiliu de rebel cu fruntașii conducători ai armatei despre planul bătăliei proxime și despre întărirea lagherului. După aceea agrăesc armata adunată în prezența semnelor militare.

Traian euceresce cu unele mașine de război, aduse de Daci, lagherul părăsit de inamicul bătut și fugărit, lasă în locul acesta, altmintrelea întărit și de natură, o garnisonă și i-si continuă mersul său.

Traian le dă audență solilor daci; armistițiul însă, carele îl cer spre a câștiga timp și a opri mersul împăratului, nu li-se concede, din care causă ei se depărtēză. Într-acea soldații romani tae la arbori pentru lagherul nou întărit, aduc var, năsip, petre și le dau zidarilor spre lucrare.

Traian, înainte de a începe bătălia cu Daci, sacrifică cu fața învăluită, ca un preot, vin sau sângele victimei, vērșând dintr'un potir în flacăra de pe altariu. Semnele militare, preoții sacrificanți și fluerașii stau încununati cu lauri. Un june nobil servesc împăratului ca ministrant.

Un sacrificiu sustând dintr'un vier, berbec și un taur au premers bătăliei. Macelarii sacrificanți stau sufuleați și sūnt serviți de victimarii. Spina-rea berbecului și a vierului sūnt împodobite cu ramuri de lauri, er a taurului cu un strai de mătasă.

Preoții cecalaltii sūnt decorați cu cummi de lauri, sufuleați după modul gabinic și ocupați cu sacrificiu.

Împăratul agrăesc soldații depe tribună și i-i îndēmnă a lupta în bătălie vitejesc și statornicesc.

Traian ordinēză tăerea unei păduri dese ca se nu se pōtă ascunde inamicul intrēnsa, și se-i suprindă armata dace, totodată însă și spre a deschide un drum prin dēnsa. Aici se întēpă pe nisce sulți capetele a două spioni și se rēdică pe locuri înalte ca esemplu de spaimă.

Călărima lui Traian trece peste un riu pe un pod, făcut pe stâlpi groși, bātuți în albia rului; apoi trece armata cecalaltă. După trecere ordonă împăratul arderea podului, ca se nu-i sērvēscă cumva inamicului spre vreun folos.

Dacii, cari nu au cutezat, al opri pre Traian de a trece podul, să retrag sub semnele militare, a unui bălaur, în munți. Romanii aprind întăriturile dace.

Traian aședă la un loc întărit de natură un laghër.

Soldații tac lemne și le aduc dintr'o pădure apropiată.

Unii aduc pără, alții năsip și var, și le dau zidarilor.

Lucrul se face cu mare iuțelă, ca nu cumva inimiții să-î atace din dos și să le tac transpôrtele.

Un rege dac se predă împăratului pe grație și disgrație, în prezența prefecturilor și a tribunilor. Semnele militare sânt aredicate, ér împrejur stau pretorianii. Regele dac despărțindu-se se petrece în mod onorific de un tribun militariu.

Vase de lemn pentru vin, sau pentru bucate. Apoi arme pe cară trase de cai sau de boi.

Pretorianii și semnele militare petrec pre împăratul, carele se duce la bătae.

Un număr de Germani călare, sau a unei alte națiuni aliate, care luptă în acest resboi ca trupe auxiliare încontra Dacilor. Ei călăresc fără friu și fără scăriță.

Pedestrimea romană și călărima aliaților nimicesc pe Daci, cari se luptă vitejesce, și din cari numai puținii scapă din bătălie și se refug cu unele semne militare de bălauri la un loc sigur.

Traian înainteză cu armata mai departe și profiteză un laghër nou; soldații aduc zidarilor lemne, pără, năsip și var.

O solie de Daci vin înplorând pacea dela împăratul și proponându-i condițiunile de pace: ei sânt gratios primiți, se depărtéză însă fără nici un rezultat.

Muli, prinși cu lanțe de fer de un car, trag o mașină de resbel.

Triarii stau siguri după o îngrăditură, cât se bate armata cealaltă cu inimițul, spre a deschide lupta. Trupa acésta se forma din veterani de vitejie probată purtau pantere și coifuri și încep lupta, dupăce începea a se clătina rândurile dinainte. Îngrăditura, în dosul căreia stau Triarii, e făcută din lemne destinate pentru năi. Ei posed o mașină de asvêrlit.

(Va urma).

Ghiocelul

lecțiune practică din Istoria naturală.

Învățătorul dând școlărilor în mână câte un ghiocel cu rădăcină îi face să privescă la el cu deamăruntul apoi începe descrierea cam în modul următoriu:

I. Care ar sci să imi spuă ce avem noi în mână?
R. Noi avem în mână un ghiocel.

Priviți la rădăcină; cum e rădăcina la ghiocel grósă sau subțire?

Rădăcina la ghiocel e subțire!

Vedeți voi la rădăcină mai multe fire sau numai un fir?

La rădăcină vedem mai multe fire.

Fiți cu băgare de sémă: pentrucă rădăcina la ghiocel cónstă din mai multe fire dicem, că ea e „firsă“.

Cum e dară rădăcina la ghiocel?

Rădăcina la ghiocel e firsă.

Din ce rêsar firele acestea?

Firele acestea rêsar dintr'un nod gros.

Fiți atenți: nodul acesta gros din care cresc rădăcinile în jos și care se află sub pământ se numeșce „cépa“. Cépa acésta este compusă din mai mult foite cãrnóse, cari se învãlesc una pre alta formând astfel cépa. În brațele foilor cãrnóse ale cepei cresc muguri sau pu, cari cu timpul sug tótă hrana din cépa veche, și fac o cépa nouă pentru primăvera următoare.

Cum se numeșce nodul acesta, din care cresc rădăcinile în jos?

Nodul acesta din care cresc rădăcinile în jos se numeșce cépa.

Unde se află cépa în pământ sau deasupra de pământ?

Cépa se află în pământ.

Din ce este compusă cépa?

Cépa este compusă din mai multe pelițe cãrnóse, cari se învãlesc una pre alta.

Ce cresc în brațele foilor cãrnóse ale cepei?

În brațele foilor cãrnóse ale cepei cresc muguri sau pu.

În cotro cresc rădăcinile din cépa?

Rădăcinile din cépa cresc în jos.

Priviți încóci; din cépa ghiocelului es în sus nesce foi, cari forméză o téeă.

Ce es din cépa ghiocelului în sus?

Din cépa ghiocelului în sus es nișce foi, cari forméză o téeă?

Ce es din acésta téeă?

Din acésta téeă es două frunđe.

Cum sânt frunđele la colóre?

Frunđele la colóre sânt verđi.

Au frunđele códe sau ba?

Frunđele n'au códe.

Vedeți: pentrucă frunđele n'au códe dicem că ele sânt „necodate“.

Pentrucă frunđele n'au códe, cum dicem noi că sânt ele?

Pentrucă frunđele n'au códe, noi dicem că ele sânt necodate.

Cum sânt frunđele lungi sau scurte?

Frunđele sânt lungi.

Vedeți: Frunđele sânt lungi ca un lineal, de aceia noi dicem, că ele au forma linealului sau sânt „lineale“.

Cum sânt frunđele la ghiocel?

Frunđele la ghiocel sânt lineale.

Pipăiți frunđele și trageți cu mâna pre ele de vedeți cum sânt netede sau aspre?

Frunđele sânt netede.

Căutați la frunđe; ce vedeți prin ele?

Prin frunđe se vęd neșce vıne.

Cum sınt vınele?

Vınele sınt paralele.

Cum e marginea frunđelor ıntregă sau crestată?

Marginea frunđelor e ıntregă.

Ce se ınalță dıntre aceste două fõi?

Dıntre aceste două fõi se ınalță un fir drept.

Ce pörtă firul acesta ın vęrf?

Firul acesta pörtă ın vęrf flõrea.

Vedeți: firul acesta ce e crescut dıntre aceste două fõi și care pörtă ın vęrf flõrea se numeșce „trunchiũ” sau „cotor”.

Cum se numeșce dară firul care pörtă flõrea?

Firul care pörtă flõrea se numeșce trunchiũ sau cotor.

Așcutați: Spre vęrful cotorului se află un nod cu ınvęliș. vedeți acesta e. ın acest ınvęliș zace mugurul.

Îmbobocınd sau ımputınd acela se ridică dın ınvęliș, ınfloreșce și se plęcă spre pământ.

Ce se află spre vęrful cotorului?

Spre vęrful cotorului se află un nod cu ınvęliș.

Ce zace ın acest ınvęliș?

În acest ınvęliș zace mugurul.

Îmbobocınd mugurul ce face el?

Îmbobocınd mugurul se ridică dın ınvęliș, ınfloreșce, și se plęcă spre pământ.

Priviți la flõre. ce formă are ea?

Flõrea are forma clopõtelului.

Ce se vede la flõre dın afară?

La flõre dın afară se vęd neșce foıte albe aședate ın un cerc.

Rupeți foıtele acelea și le aședăți pre scăunıe, câte foıte sınt?

Sınt trei foıte.

Ce mai vedeți la flõre?

La flõre mai vedem alte foıte albe carı ırăș formeză un cerc.

Cum sınt foıtele acestea la vęrf?

Fõıtele acestea la vęrf sınt crestate.

Rupeți și foıtele acestea și le aședăți pre scăunıe, câte foıte sınt?

Sınt ırăș trei foıte.

Cum sınt foıtele acestea mai marı sau mai micı ca cele dıntăiũ?

Fõıtele acestea sınt mai micı.

Vedeți: foıtele acestea la olăltă se numeșce „corõla” florı, ır foıtele coroleı se numeșce „petale”.

Dın câte petale constă dară corõla?

Corõla constă dın 6 petale.

Vedeți: tõte petalele au fost crescute dın un nod verde rotund. care se numeșce „ovariũ”.

Cum se numeșce nodul verde dın care sınt crescute petalele?

Nodul verde dın care sınt crescute petalele se numeșce ovarıu.

Priviți la mijlocul flõreı, ce se vede ın flõre?

În flõre se vęd neșce fire cu căciule ın vęrf.

Vedeți: firele acestea subțirele se numeșce „stamine”.

Ce se vede ıntre stamine la mijloc?

Între stamine la mijloc se vede un firicel mai mare.

Vedeți: firicelul acela mai mare se numeșce „pistil”.

Arătați staminele: numerați de vedeți câte sınt?

Sınt 6 stamine.

Care e pistilul?

Fiți atenți: cădënd flõrea se formeză fructul care este o capsulă cu trei despărțiri, ın carı se află grăunțele de sãmınțe. În luna lui Iunıu după ce se uscă cotorul și frunđele căpsula plesneșce, sãmınța fiind cõptă cade la pământ, dın ea creșce cepe noi, carı după un an ınfloreșce. Dar ghiocelı se mai ımulteșce și dın puı, ce dau dın cepa veche ce rēmăne ın pământ dupăce sau cõpt fructul și sau vestejit cotorul și frunđele.

Cădınd flõrea ce se formeză?

Cădënd flõrea se formeză fructul.

Unde se află sãmınța?

Sãmınța se află ın o capsulă cu trei despărțiri.

În care lună e cõptă sãmınța?

Sãmınța e cõptă ın luna lui Iunıu.

Cădınd sãmınța la pământ, ce creșce dın ea?

Cădınd sãmınța la pământ creșce dın ea cepe noi, carı după un an ınfloreșce.

Cum se mai ımulteșce ghiocelı?

Ghiocelı se mai ımulteșce și dın puı, ce dau dın cepa veche.

Unde creșce ghiocelı?

Ghiocelı creșce ın pădure.

Cum creșce ghiocelı unul singur sau mai mulți la un loc?

Ghiocelı creșce mai mulți la un loc.

Băgați sēmă: ce lună avem acuma?

Acuma avem luna lui Martie.

Vedeți dar: ghiocelı ınfloreșce ın luna lui Martie și ınceputul lui Aprilie. Ei sınt cele dıntăiũ florı de primăveră. de aceia õmenı se bucură de dēșı ca de primıi õspeți ai primăverei.

Iubesc õmenı ghiocelı?

Õmenı iubesc ghiocelı.

Pentruce?

Pentrucă sınt cele dıntăiũ florı de primăveră.

Fiți băgători de sēmē: Ghiocelı sınt plante veninõse de aceia copıi și õmenı trebuie se se ferescă, ca se nu mănănce sãmınțe dın capsule sau chiar ghiocelı, căci pot se móră.

Ce plante sınt ghiocelı?

Ghiocelı sınt plante veninõse.

Repetițiune generală.

George Cătană.
ınvęțătõriu.

Bibliografie.

(Continuare).

„Nouespredece Omilii” ale celui dıntru sfinți părintelui nostru Ioan Gură-de-aur la epistolă sântului apostol Paulu cătră Romani, traduse dın textul original, ediția Migne, cu ajutoriul traducerei latine a aceleası ediții și cu ajutoriul traducerei germane ediția Kempton, de

Constantin Morariu, cooperator la bis. s. Paraschiva din Cernăuți și Stefan Saghin Dr. de teologie — au eșit de sub tipar la Cernăuți. — Prețul cel vecinic și recunoscut de totă lumea al scrierilor sfântului Ioan Gură-de-aur au îndemnat pe domni traductori a reproduce „Omiliile„ de față din foia bisericăscă bucovină „Candela“ în 1000 esemplare separate, spre ale vinde în folosul societății „Școala română“ din Sucéva cu câte 1 fl. s. 2 franci esemplariu, plus postportul pentru Austria 10 cr. de esemplariu, ér pentru România un franc. — Dorind, ca să ésa din acésta întreprindere un folos cât de mare pentru „Școala română“ — institutul cel mai binefăcătoriu pentru Bucovina, — recomandăm publicului român și mai ales clerului, ca să cumpere aceste Omilii pentru sine și și pentru bibliotecile parohiale — înaintând prin acésta scopul filantropic al d-lor traductori ai opului.

Carte de cetire pentru gimnasil, școle reale, comerciale, pedagogice (normale) și pentru școle de adulți, de *Ioan Popea*, profesor la gimnasiul român din Brașov. Tom I. Edițiunea II. Editura librăriei I. Ciureu, Brașov. Încă asupra edițiunei prime a acestei cărți didactice s'a pronunțat „*Transilvania*“ anul 1885 Nr. 11—12 în modul următoriu: Tipariul curat, mai tot cu litere ci-cero, pentru ca chiar și bătrânii cu vederi slăbite să pótă ceti fără greutate, mai ales că vor afla în abundență bucăți alese cu grije și cu tactul unui profesor, care poșede experiență bogată în cunoșcerea adevăratelor necesități spirituale ale tinerimii din școlele medii și chiar ale lectorilor mai înaintați în vîrstă. Nu mai puțin ca 235 de bucăți de lectură cuprinde acest tom I. al legendariului publicat de domnul I. Popea.

Înainte însé de a ceti vre-o piesă din tr'ensul, recomandăm orî cui, ca să începă dela precuvântarea, ce stă în fruntea cărții, în care domnul profesor ca adevărat pedagog își dă sîma de modul alegerei bucăților și de ordinea observată în gruparea lor.

Lectura se începe cu 65 narațiuni, învățături, sentințe destinate, cum se vede, mai mult pentru școlarii din clasele I. și II. gimnasială; urmóză apoi povești, mituri, balade, legende, tot pentru etatea mai fragedă; apoi fabule, parabole, paramitii, proverbe, gacitori, mai tot atâtea tesanre din literatura poporului; érá la acestea se mai adaugă descrieri de regiuni, țeri, popóre, continente, aduse în armonie frîscă cu studiile respective, cari se propun în clasele gimnasiali.

În partea II. a acestui tom ca subiect este luat *pă-méntul* cu anotimpurile, cu fenomenele de pe suprafața sa și din atmosferă, cu *omul*, cu animale și plante; în fine acest tom I. termină lecțiunile cu câte-va cunoștințe din *uniceers*: sóre, planete cometi. — Pentru prețiosul ei cuprins o recomandăm spre procurare învățătorilor și bibliotecelor școlare.

Legendar s'eu **Carte de cetire** pentru școlele populare de *Vasile Petri*. Partea I-a pentru al 3-lea și al 4-lea an de școlă. — Edițiunea a 5-a. — Emendată și aprobată de înaltul ministeriu reg. ung. de culte și instrucțiune publică prin emisul s'eu Nr. 11.295 ex 1889. Prețul unui esemplariu legat 50 cr. — Editura autorului. Tipografia lui Josif Drotleff în Sibiu. 1889.

Prima carte de cetire și scriere după metoda cuvintelor normale de C. Meissner prof. de pedagogie și director al școlii normale „*Vasilie Lupu*“ din Iași și de Victor Dogar provisor la liceul din Iași și fost revisor școlariu. Ediția I. Iași. Depositul general la librăria Degenmann în Bucuresei, érá în Iași la autori. Prețul unui esemplariu 50 bani. Acésta carte este aprobată de Ministeriul învățăméntului din România.

Cărți școlastice aprobate. Înaltul ministeriu reg. ung. de culte și instrucțiune publică prin ordinațiunea sa ddo 20 Decembrie, 1888, Nr. 17.358 a aprobat următoarele cărți școlastice din editura librăriei Nicolae I. Ciureu, Brașov:

Abcedar sau înțâia carte de cetire pentru copii și copilele din anul I. de școlă; întocmit de mai mulți prietenii ai școlii, legat în pele 25 cr. cartonat 20 cr.

Dariu I. Elemente de Fizică pentru școlele populare. Cu mai multe figuri intercalate în text. Prețul legat 30 cr.

Dariu I. Geografia patriei și Elemente din Geografia universală pentru școlele populare române. Cu 12 figuri intercalate în text împreună cu mapa Ungariei. Prețul legat 30 cr. broș. 25 cr.

Dariu I. Istoria patriei și Elemente din Istoria universală tractată după metoda biografie în două cursuri concentrice pentru școlele populare române. Cu portretele mai multor regeați și bărbați aleși. Prețul leg. 25 cr. broș. 20 cr.

Varietăți.

Prea Sântia Sa Domnul Episcop diecesan Nicolau Popea a sosit Marți séra cu trenul accelerat în Caransebeș.

Personalii. P. O. D. protopresbiter al tractului Ciacovei Paul Miulescu, aprobată fiind din partea V. Consistoriu al diecesei Aradului alegerea lui de protopresbiter al tractului Banat-Comloș, a abdis de postul de protopresbiter al tractului Ciacovei. — On. Părinte Pavel Brinzei, capelan în Macovisec de present administrator parohial în Moldova-nouă, este numit de capelan militarilor cl. II. în rezervă.

Esamenul de calificaciune de învățatori l'au depus înaintea comisiunei respective consistoriale și în presința d'nei inspector regese școlariu al comitatului Caraș-Severin Francisc Suttág în zilele din urmă ale lui August a. c. învățatorii substituți din acésta diecesă: Valeriu Bălan din Căpét, Aureliu Novac din Rusova-nouă, Ioachim Radulovicu din Remetea-Poganiiei, apoi absolvenții de pedagogie: Vasilie Bojincă, Ioan Biruescu, Petru Lucaci, Ioan Goanță, Petru Dalea, Ioan Roșca, Ioan Treicu și Sofia Vlad; érá 5 au fost respinși, 2 pe una jumătate de an, érá 3 pe un an.

Numiri. Subjudele dela județul cereual din Oravița dl Anton Malur este numit de jude cereual regese în Bozovic, érá dl învățatoriu August Bontilovic e numit din partea ministeriului reg. ung. de culte și instrucțiune publică de director la școlele comunale din Uzdin.

Concurs. În urmarea pensionării fostului jude regesc Béla Szentmiklosy este scris concurs pentru posturile de jude regesc la județul cereual din Caransebeș.

Turn dărîmat. În Apahida în Transilvania s'a dărîmat la 12 Septembrie n. turnul bisericeii gr. catolice de acolo, care chiar acum se zidea, înmormântând sub ruine pe lucrătorii. Unul din aceștia a fost omorît, altul trage de mörte și ăra alții sînt răniți mai mult s'eu mai puțin greu. Catastrofa s'a întimplat, pentrucă materialul întrebuințat la zidire a fost de o calitate de tot rea. Contra arhitectului și preotului, a căruia datorință era de a supraveghea zidirea, este ordinară cercetare criminală pentru omucidere și vătămare grea trupescă, cauzate prin întrelăsarea îngrijirei, la care erau îndatoriți după oficiul și ocupaciunea lor atît preotul cît și arhitectul. „Telegraful român“ cu privire la această întemplantare în o corespondință particulară a sa relată, că comuna Apahida pînă la anul 1877 era întrăgă numai de religiunea gr. or. însă în acest an din incidentul alegerei de preot prin discordia menagătă de contrarii religiunii și națiunei noastre, s'a desbinat trecënd o parte a locnitorilor ei la unire și aceștia cu o subvențiune de 2500 fl., dată dela Blaj, au început edificarea bisericeii din cestiune pe un loc luat cu proces dela un biet om, carele îl cumpărase pentru sine înainte cu 2 ani fără ca s'e-l fie întabulat pe numele s'eu. Matadorii bisericeii gr. cat. a cumpărat acest loc a două oră dela vëndătorul dintăiu. — Pe astfel de fundamente cu greu pöte omul zidi, căci male partă, male dilabuunt. Poporul din această comună vede în cele întemplate numai mânia lui Dheu.

Temperatura a scădut în săptămăna din urmă astfel, încât ömenii au început a încălzi locuințele. Mușii din împrejurul Caransebeșului sînt acoperiți cu năuă grosă pănă jos la pölele lor. Satele boemesce, Gărina, Brebul și Cracul Junelui, acoperite fiind cu năuă, au un aspect cu totul ernatec.

Casuri de mörte. De mult n'a avut Caransebeșul în una și aceias săptămăna atîta rēposai ca în săptămăna trecută. Veteranul și de comun stimatul fost reprezentant orășenesc, cetățenul *Marcu Knecht*, măestru lăcătariu din loc în etate de 76; *Clementine Lépes*, amabila soție a profesorului dela școla cetățenescă din loc Petru Lépes în etate de 39 de ani; *Dimitrie Rabăgia* econom în etate de 30 de ani, apoi *Sofia Reisz*, sora comerciantului B. Reisz. în etate de 18 ani ș'au terminat cursul vieței lor. Mai departe medicul cercual din Teregova Dr. *Josif Weinhold* asemenea a încetat din vietă în nöptea de Mercuri spre Joi. Fie-le țărina ușoră.

Publicațiune.

Tērgul de țără procsim al Caransebeșului se va începe în 4-lea Oct. 1889 și se va fini în 6-lea Oct. nou a. c. Vitele care se vor aduce la tērg spre vîndare au a fi provēdute cu pasaporturi de vite.

Gavriil Zavoian m. p.
căpitaniul orașului.

Provocare.

Următorele comune bis. care pănă acuma n'au solvit abonamentul la „*Föia diecesană*“ atît pe ani trecuți. cît și pe anul curent sînt poffite a trimite cît mai curēnd suma restantă însemnată mai jos la administrațiunea acesteii foi și anume:

Pe ani 1886, 1887, 1888 și 1889 à 5 fl. = 20 fl. comuna: Buchini, Brebul, Banloc, Brănești, Biniș, Berzasca, Bogaltin, Ciceș, Clopodia, Chevereușul-mare, Cadar, Cuptore (pttratul Mehadia), Cărbunari, Ciuchiciu, Dezești, Dălinești, Drinova, Dragșina, Duleu, Dubosu, Făget, Forăsești, Forotic, Folea, Furdia, German, Globurēu, Greovaș, Jidovini, Jupanesci, Macoviște, Margina, Maidan, Mehadia, Mircovaș, Moniom, Mutnicul-mare (școla), Naidaș, Ohababistra, Oloșag, Povergina, Retișor, Recita-rom., Sgribestii, Sichevița, Șopotul-vechiu, Stamora-rom., Surducul-mare, Tapia, Valeapaii, Valișora, Verciorova, Vlaicoveș, Zolt.

Pe anul 1886 sem. II. 1887, 1888 și 1889 17 fl. 50 cr. comuna: Percosova, Sinersig.

Pe ani 1887, 1888 și 1889 à 5 fl. = 15 fl. comuna: Bujor, Bozovicii, Bolvașnița, Boldur, Bichigii, Biserica-albă, Ciciova, Crivina, (Făget), Curtea, Cornea, Ciuchiciu (școla), Dalcii, Dragomirești, Ghêrbovet, Gornia-Iubcova, Harmadia, Iabuca (pprbtl Vêrșet), Jersig, Jitini, Iliada, Lăpușnic, Straja, Marga, Macedonia, Oravița-rom., Petrosa, Pervova, Pecenișca, Poganești, Putna, Rusova-veche, Ruginos, Sasca-rom., Sadova-nouă, Sacoșul turcesc, Sêlbăgel, Sintescii, Sêrbova, Socolari, Srediștea-mică, Surducul-mic (școla), Tolvadia, Topleș, Unip, Valea-mare, Văliug, Voislova, Vranii, Vrăniut, Vervești, Zorlențul-mare.

Pe anul 1887 sem. II. 1888 și 1889 12 fl. 50 cr. comuna: Iertof, Omor, Vărădia.

Pe ani 1888 și 1889 à 5 fl. = 10 fl. comuna: Agadicu, Apadia, Brézova, Berliște, Borloveni-noi, Barbosu (școla), Bocșa-rom. (școla), Crivina (pprbtl Lugos), Cebza, Crăcima, Coștei (pprbtl Vêrșet), Căpēt, Cerova, Călnic, Căvăran, Cielova-rom., Căcova, Cornereva, Comoriște, Făget (oficiul pppsc), Giulvez, Gerțeniș, Găul-mic, Hezeriș, Hodoș, Iaz, Iam, Jupanii, Jurescii, Lăpușnicel, Lighet, Mărul, Moravița, Marcovet, Mercina (oficiul pppsc), Orșova, Oravița-mont., Petroman, Răcășdia, Răchitova, Romănești, Rusca, Rugii, Sacoșul-ung., Soceni, Șdióra Teregova, Temerescii, Têrnova, Ticfaniu-mic, Tincova, Uzdin, Valeadeni, Vasiova, Verneș, Visag, Vucova.

Pe anul 1888 sem. II. și 1889 à 5 fl. = 7 fl. 50 cr. comuna: Petrovoselo.

Pe anul 1889 5 fl. comuna: Bătescii, Bănia, Bocșa-rom., Buceșnița, Borlova, Bîrda, Bazești, Bucovet, Buziaș, Berini, Bogodintii, Borloveni-vechi, Birna (școla), Cărpa, Ciciova, Ciuta, Cerna, Cubin, Coronini, Cielova-mont., Calina, Coșava, Dalboșet, Denta, Doclin, Doman, Domașnea, Dognucea, Ezeriș, Feneș, Ferendia, Furlug, Fizeș (școla), Gavoșdia, Glimboea, Gladna-rom., Grebenat, Hittiaș, Honoris, Iamul-mic, Iablanita, Jebel, Hova, Jupa, Jupanec, Jurjova, Luncavița, Luncanii, Logojel, Logoș (oficiul pppsc).

Maciova, Mercina, Mehadica, Moceris, Mutnicul-mare, Nicolini (Panciova), Nicolini (Biserica-albă), Obreja, Ohaba-mutnic, Olcea, Ogradena, Opațița, Petroșnița, Partoș, Pătaș, Petnic, Petrilova, Potoc, Poiana, Prilipeț, Prisaca, Prigor, Racovița, Ramna, Remetea-Poganiți, Reșița-mont., Ruseberg, Rueni-Turmu, Rusova-nouă, Sarazani, Sacoșul-ung., Satnou, Sculea, Seceni, Selcuș, Săcaș, Șipet, Slatina (Biserica-albă), Silagi, Scăiuș, Șopotul-nou, Șoșdia, Soleița, Silha, Susani, St. Ianăș, Tincova, Toghir, Tomesti, Uliuc, Valeaboului, Var, Verendin, Voiteg și Zagujeni.

Pe anul 1889 sem. II. 2 fl. 50 cr. comuna: Bocșamont., Fizeș și Herendești

Rugăm cu totdeciinsul pe *onorată preoțime și onoratele comitete parohiale* ale comunelor restante se binevoescă a lua în considerațiune, că speșele tipăririi acestei foi, care are a implini o lacună adenc simțită în viața noastră bisericească și școlară, sânt considerabile și că acelea trebuie să le solvim odată tipografieii. Deci repetim rugarea pentru deportare restantelor după puțință cât mai curênd.

Administrația foiei diecesane.

Concurs.

Să escrie concurs pentru întregirea parohiei de clasa II. din comuna *Cubin*, protopresbiteratul Panciovei, cu termen de 30 de zile dela prima publicare.

Dotățiunea:

1. O sesiune parochială de 34 jugere pământ arătoriu.
2. 400 □ plăț pentru treerat.
3. Birul usnat pe baza declaratoriului iliric.
4. Stola stabilită de Ven. Sinod eparchial.

Doritorii de a ocupa acest post au să-și instrueze petițiunile cu documentele prescrișe prin statutul organic și regulamentul pentru parohii și adresându-le comitetului parochial din *Cubin* să le subșternă Prea On. D. protopresbiter Trifon Miclea în Uzdiu.

Recurenții au să se presiute în vre-o Duminecă sên sêrbătore în sânta biserică din *Cubin* spre a-și arêta desteritatea în cele bisericesci.

Cubin, din ședița comitetului parochial ținută la 1. Sept. 1889.

[44] 1—3

Comitetul parochial

În conțelegere cu mine: *Trifon Miclea*, protopresbiter tractual.

Concurs.

Conform ordinațiunii Venerab. Consistoriu de dato 10 Iulie a. c. Nr. 522. B. prin acesta să escrie concurs pentru întregirea vacantei parohii de cl. II. din comuna *Reșița-montană*, protopresbiteratul Oraviței cottul Caras-Severinului; cu termen de alegere pe 15 Octomvrie a. c. st. vechiă.

Emolumentele sânt:

1. 300 fl. v. a. salariu dela societatea căilor ferate de stat austro-ung.
2. 150 fl. dela comuna bisericească.
3. Stola îndatinată.

Până la 6 Ianuarie 1890 alegându-l va împărți tôte venitele cu vêduva fostului paroch în două.

Doritorii de a ocupa această parochie sânt avisați, ca recursele lor instruate conform dispozițiunilor stat. organic și a regulamentului pentru parohii, adresate comitetului parochial, să le trimită la oficiul protopresbiterat în Oravița-montană.

Recurenții sânt pofriți a-sê presenta în vre-o Duminecă sên sêrbătore spre a-și arêta desteritatea în cântări și cuvântări bisericesci.

Reșița-montană, în 5. Septemvrie 1889.

[45] 1—3

Comitetul parochial

În conțelegere cu mine: *Alexandru Popovici* administrator protopresbiterat.

Concurs.

Conform ordinațiunii Ven. Consistoriu diecesan ddto 11 Iulie 1889. Nr. 264 Șc. să escrie concurs pentru îndeplinirea definitivă a postului învățătoresc la școla confesională din *Birda* protopresbiteratul Jebel, comitatul Timiș cu termen de alegere până în 24 Septemvre c. v. a. c.

Emolumentele sânt:

1. Salariu în bani gata 120 fl.
2. Conferința 10 fl.
3. Scripturistica 5 fl.
4. Naturale și adecă grân ciuruit 15.50 HL.
5. Cucuruz despoiat 15.50 HL.
6. 2 jugere pământ fênaț.
7. Cortel libêr cu grădină de legumii.
7. Dela înmormântări 20 cr.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și trimitte recursele provêdute cu documentele prescrișe și adresate comitetului parochial din *Birda* la oficiul protopresbiterat în Jebel până la terminul sus indicat.

Birda, în 27 August 1889.

Ioan Ionescu m. p.,
președînele com. parochial.

Georgiu Petroviciu m. p.,
notariul com. parochial.

În conțelegere cu mine: *Alex. Ioanoviciu*, protopresbiter tractual. [41] 2—3

Concurs.

Pe baza ordinațiunilor Ven. Consistoriu diecesan ddto 24 Maiă a. c. Nr. 458 B. și din 17 August a. c. Nr. 734 B. să escrie prin acesta concurs cu termen de 30 de zile socotit dela prima publicare pentru întregirea definitivă a postului de preot în parochia de clasa a III-a din comuna Scăiuș protopresbiteratul Logojului.

Emolumentele împreunate cu acest post sânt:

1. Douê sesiuni parochiale.
2. Birul preotesc usitat.
3. Compertințele stolare după norma stolară staverită de sinodul eparchial din anul 1880 Nr. 130.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și subțerne recursele lor instruate conform stat organic și regulamentul pentru parochii și adresate comitetului parochial la oficiul protopresbiteral gr. or. rom. al Logojului.

Alegera se va ținea în Duminică proxima după es-pirarea termenului concursual.

Scăinuș, din ședința comitetului parochial ținută la 29 August 1889.

[39] 2—3

Comitetul parochial:

În conțelegere cu mine: *Dr. George Popoviciu*, protopresbiter

Concurs.

Pentru ocuparea postului învățătoresc la școala confesională gr. or. română din *Coșteiu*, protopresbiteratul *Făgetului*, cottul *Caras-Severin* se escrie acuma a doua oră concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sânt:

1. În bani gata 150 fl. v. a.
2. 31 hectolitre cucuruz în bômbe în natură.
3. Pentru scripturistică 2 fl.
4. Pentru conferințe 5 fl.
5. Pentru servitoriul școlei 6 fl.
6. 32 metri de lemne în natură.
7. Locuință liberă în edificiul școlei cu un juger de grădină.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și trimite recursele provădute cu documentele prescise și adresate comitetului parochial din *Coșteiu* la oficiul protopresbiteral gr. or. român al *Făgetului* până la terminul deschis.

Recurenții sunt poftiți a-se presenta în vre-o Duminică scū sêrbătore spre a-și arêta desteritatea în cântare și tipic.

Coșteiu, în 27 August 1889.

[40] 2—3

Comitetul parochial:

În conțelegere cu mine: *Sebastian Olariu* m. p., protopresbiter tractual.

Licitațiune minuendă.

Sê escrie pe basa încuviințării Venerabilului Consistoriu diecesan ddtto 18 August 1889. Nr. 741. B. pentru renovarea și acoperirea cu pleu de ține a bisericei gr. ort. rom. din *Câlnic*, pe lângă suma de 1334. fl. v. a. proiectată și specificată în planul de renovare, ce se pôte vedea la subscrisul presidiu al comitetului parochial gr. ort. rom. din *Câlnic*.

Licitațiunea minuendă se va ținea Duminică în 24. Sept. (6. Octom.) 1889 la 2 ore p. m. în *Câlnic*.

Doritorii întreprindători de a primi acêsta lucrare sunt invitați a-se presenta în acêsta di în comună, unde li se vor face cunosente condițiunile legate de acêsta lucrare, și la începutul licitațiunei vor avea a depune un

vadiu de 10% în bani, care vadiu în cazul primirei lucrului va rămâna depus în lada bisericei, până la finirea și colaudarea lucrului sevrișit. [42] 2—3

Câlnic, în 26. August (7. Sept.) 1889.

George Crăciun m. p.,
președintele com. parochial.

Antoni Sabin m. p.,
notariul com. parochial.

Concurs.

La institutul pedagogic diecesan din loc este de ocupat un post de profesor pentru limba română și magiară pelângă următoarele beneficii:

1. Salariu anual de 800 fl. și quinquenale de câte 80 fl.
2. După denumirea definitivă, carea urmază după funcțiune de trei ani, paușal de cortel 200 fl.
3. Drept de pensiune conform normativului consistorial.

Competenții la acest post au sê producă:

- a) atestat de botez;
- b) atestat de maturitate;
- c) atestat despre absolvarea facultății filosofice eventual diploma de profesor de pedagogie ori de gimnasiu;
- d) atestat despre eventuala aplicare de până acuma.

Terminul concursului este până la 17 29 Septem-vre a. c.

Caransebeș, în 22 August 1889.

[37] 3—3

Consistoriul diecesan.

Concurs.

Pentru ocuparea postului învățătoresc la școala confesională gr. or. română din *Vlaicovăț* protopresbiteratul *Vêrșetului* cottul *Timis*, se escrie concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sânt:

1. Salariu în bani gata 300 fl.
2. 2 stêngenî de lemne în natură.
3. Pentru conferințe 10 fl.
4. Pentru scripturistică 5 fl.
5. Locuință liberă cu una grădină intravilană și una estravilană.
6. 2 jugere de livadă.
7. Dela fiecare înmormântare, unde va fi poftit 40 cr.

Cei-ce dorese a reflecta la acest post. sânt poftiți a-și trimite recursele lor instruate conform stat. org. și regulamentelor esistiute și adresate comitetului parochial la prea on. domn protopresbiter tractual *Ioan Popoviciu* în *Mercina* până la terminul indigitat.

Recurenții sânt poftiți a-se presenta în vre-o Duminică scū sêrbătore spre a-și arêta desteritatea în cântare și tipic.

Mercina, (via *Varadia*) în 21 August 1889.

[38] 3—3

Comitetul parochial:

În conțelegere cu protopresbiterul tractual.

